

ลับ

แนวทางการพัฒนาการฝึกพร้อมกองทัพไทย

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก เอกศิษฐ์ พุทธิกุล

รองผู้อำนวยการ กองการฝึกพร้อมและผสม

สำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2568

ลับ

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการฝึกซ้อมกองทัพไทย

โดย พันเอก เอกศิษฐ์ พุทธิกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ธนันกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2568 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

(เกียรติชัย โอภาโส)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

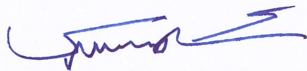
พันเอก

(พิชชญาน พวงทอง)

ประธานกรรมการ

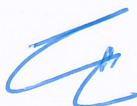
นาวาเอก

(ชูพงษ์ คำเงิน)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ธนันกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร)

กรรมการ

พันเอก

(เจษฎา เหมหาชาติ)

กรรมการและเลขานุการ

ลับมาก

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก เอกศิษฐ์ พุทธิกุล
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการฝึกพร้อมกองทัพบไทย
วันที่ 9 กันยายน 2568 จำนวนคำ : 12,505 จำนวนหน้า : 39
คำสำคัญ การฝึกพร้อมกองทัพบไทย, ความมั่นคง, การปฏิบัติการร่วม,
ชั้นความลับ มีชั้นความลับ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการฝึกพร้อมกองทัพบไทยโดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ สภาพและปัญหาในการฝึกพร้อมกองทัพบไทยกับเหล่าทัพ รวมถึงปัจจัยและผลกระทบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ กับการฝึกพร้อมฯ เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการฝึกพร้อมกองทัพบไทยที่สามารถรองรับการปฏิบัติการร่วมที่มีความซับซ้อนและหลากหลายยิ่งขึ้น โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ปัจจัยภายใน ได้แก่ 7S และปัจจัยภายนอก ได้แก่ PESTEL นำมาซึ่งผลวิจัยการศึกษาศรूपแนวทางการพัฒนาการฝึกพร้อมกองทัพบไทย ได้ดังนี้ 1) การพัฒนารูปแบบการวางแผนสถานการณ์ 2) ปรับปรุงระบบบัญชาการ 3) การส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มความรู้ให้กับกำลังพลผ่านการใช้เทคโนโลยีและหมุนเวียนกำลังพล 4) การพัฒนาสถาปัตยกรรมรูปแบบการสั่งการที่รวดเร็ว 5) การส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานที่มีรูปแบบประสานงานร่วมกันกับทุกหน่วยงาน 6) การปรับปรุงและพัฒนาแผนการฝึกเพื่อยกระดับการรายงานที่ได้มาตรฐาน 7) การสนับสนุนและจัดตั้งงบประมาณเพื่อการฝึกพร้อมกองทัพบไทย แนวทางเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการฝึกของกองทัพบไทยให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและภัยคุกคามในปัจจุบัน

ลับมาก

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Agkkasit Puttikul
TITLE: Development Approaches for RTARF Joint Training Exercise
DATE 9 September, 2025 **WORD COUNT:** 12,505 **PAGES:** 39
KEY TERMS: RTARF Joint Training Exercise, Security, Joint Operations,
Defense Capability Development
CLASSIFICATION: Classified

This research aims to study the RTARF Joint Training Exercise with the objective of examining the current conditions and challenges involved in joint training among military branches. It also explores various factors and impacts related to such training, in order to propose developmental approaches for enhancing the joint training capabilities of the Thai Armed Forces. These enhancements aim to support more complex and diverse joint operations. The research adopts a SWOT environmental analysis framework, utilizing the 7S model for internal factors and the PESTEL model for external factors. The findings of the study can be summarized as following seven development approaches: 1) Enhancing scenario-based planning models 2) Improving the command and control system 3) Promoting knowledge enhancement through technology and personnel rotation 4) Developing a rapid decision-making architecture 5) Fostering coordinated collaboration among all agencies 6) Improving training plans to elevate standardized reporting 7) Supporting and allocating budgets specifically for joint military exercises. These approaches aim to strengthen the Royal Thai Armed Forces training capabilities to align with global changes and emerging security threats.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของคณาจารย์ จากวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ความรู้และประสบการณ์ อันทรงคุณค่า ตลอดจนความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นาวาเอกชูพงษ์ คำเงิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองการฝึก สำนักวางแผนการฝึกร่วมและผสม กรมยุทธการทหาร ที่ได้ให้การสัมภาษณ์ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พลตรี เกียรติชัย โอภาโส ผู้บัญชาการวิทยาลัย การทัพบก ที่ให้โอกาสกระผมได้เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยการทัพบกและมีโอกาสศึกษา เรียนรู้ การดำเนินการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พันเอก พิษณุณ พวงทอง ประธานกรรมการควบคุม เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ที่กรุณาให้คำแนะนำและแนวคิดอันเป็นประโยชน์ในการจัดทำ เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ขอขอบพระคุณ พันเอกธนันกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกเจษฎา เหมหาชาติ พันเอกพงศ์ปณต อรุณสุวรรณ และอาจารย์จงชญา ณ ป้อมเพ็ชร นักวิจัยการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้คำปรึกษางานวิจัยนี้อย่างดียิ่ง

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกกรมกองทัพบกไทย ที่ได้นำไปเป็นข้อมูลใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อไป ตลอดจนผู้ที่สนใจและหน่วยงานทั้งทางราชการและอื่น ๆ จะได้นำไปต่อยอดในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	6
โครงสร้าง/ ภารกิจของหน่วย	9
วัตถุประสงค์การฝึกอบรมกองทัพไทย	10
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บทที่ 3 บทวิเคราะห์	
สภาพและปัญหาในการฝึกอบรมกองทัพไทยกับเหล่าทัพ	15
ปัจจัยและผลกระทบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ กับการฝึกอบรมฯ	18
แนวทางการพัฒนาการฝึกอบรมกองทัพไทย	24
บทที่ 4 บทอภิปรายผล	31
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
บทสรุป	34
ข้อเสนอแนะ	38

เอกสารอ้างอิง	40
ภาคผนวก	
ผนวก ก ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	42
ประวัติย่อผู้วิจัย	44

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	4
3.1 การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการฝึกร่วมกองทัพไทยโดยใช้ TOWS Matrix	24
3.2 การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการฝึกร่วมกองทัพไทยโดยใช้ TOWS Matrix จำแนกตามปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก	27

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัย	3
2.1 แผนภาพโครงสร้างหน่วยสำนึกวางแผนการฝึกพร้อมและผสม	9

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี¹ (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษายุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง² โดยกำหนดให้กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานหนึ่งในการรับผิดชอบความสำเร็จในด้านความมั่นคง มีเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงมีความพร้อมสูงขึ้น ที่จะเผชิญภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทุกมิติและทุกระดับความรุนแรง

กระทรวงกลาโหมมีความเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบด้านความมั่นคงในยุทธการ 6 ด้าน ได้กำหนดแนวทางสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติโดยจัดทำแผนระดับที่ 3 เพื่อรองรับประกอบด้วย 4 แผน ได้แก่ (1) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาศักยภาพของประเทศด้านความมั่นคง (2) แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม (3) แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี กระทรวงกลาโหม และ (4) แผนปฏิบัติการประจำปีกระทรวงกลาโหม

การฝึกร่วมกองทัพไทย เป็นการฝึกที่ใหญ่ที่สุดของกองทัพไทยที่ใช้กำลังพลของกองทัพไทยและเหล่าทัพในการฝึกวางแผนเผชิญสถานการณ์วิกฤต (Crisis Action Plan: CAP) เพื่อสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน (การปฏิบัติการร่วม) ทั้ง บก.ทท. 3 เหล่าทัพ และภาคพลเรือนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในขั้นการฝึกประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ คือ (1) การฝึก C2X (Command and Control Exercise) โดยทำการฝึก 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 รอบปีแรก (Light Year) จะเป็นการฝึกฝ่ายเสนาธิการร่วม (STAFFEX) ในการวางแผนเผชิญสถานการณ์วิกฤต (CAP) และ ช่วงที่ 2 รอบปีที่สอง (Heavy Year) จะเป็นการนำแผนที่ได้จากวงรอบปีแรกไปทำการฝึกปัญหาที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX) และ (2) การฝึกปฏิบัติการร่วมทางบก ทางทะเล และทาง

อากาศ (Field Training Exercise: FTX) เป็นการสร้างความคุ้นเคยในการปฏิบัติการร่วมอย่างใดก็ตาม พบว่า ในสภาพปัจจุบันมีการเชื่อมโยงการฝึกจากหน่วยปฏิบัติภาคสนามมายังศูนย์บัญชาการทางทหาร (ศบท.) รวมทั้ง บูรณาการฝึกวางแผนและประสานข้อมูลร่วมกับภาคพลเรือนภายใต้สมมติฐานการถูกคุกคามด้วยการปฏิบัติการในหลายมิติ (Multi Domain Operations : MDO) ได้แก่ ทางบก ทางทะเล ทางอากาศ ทางไซเบอร์ และทางอวกาศ เพื่อให้ผู้รับการฝึกได้เข้าใจและสามารถอำนวยการยุทธ์ได้ตามระเบียบปฏิบัติประจำของ บก.ทท.

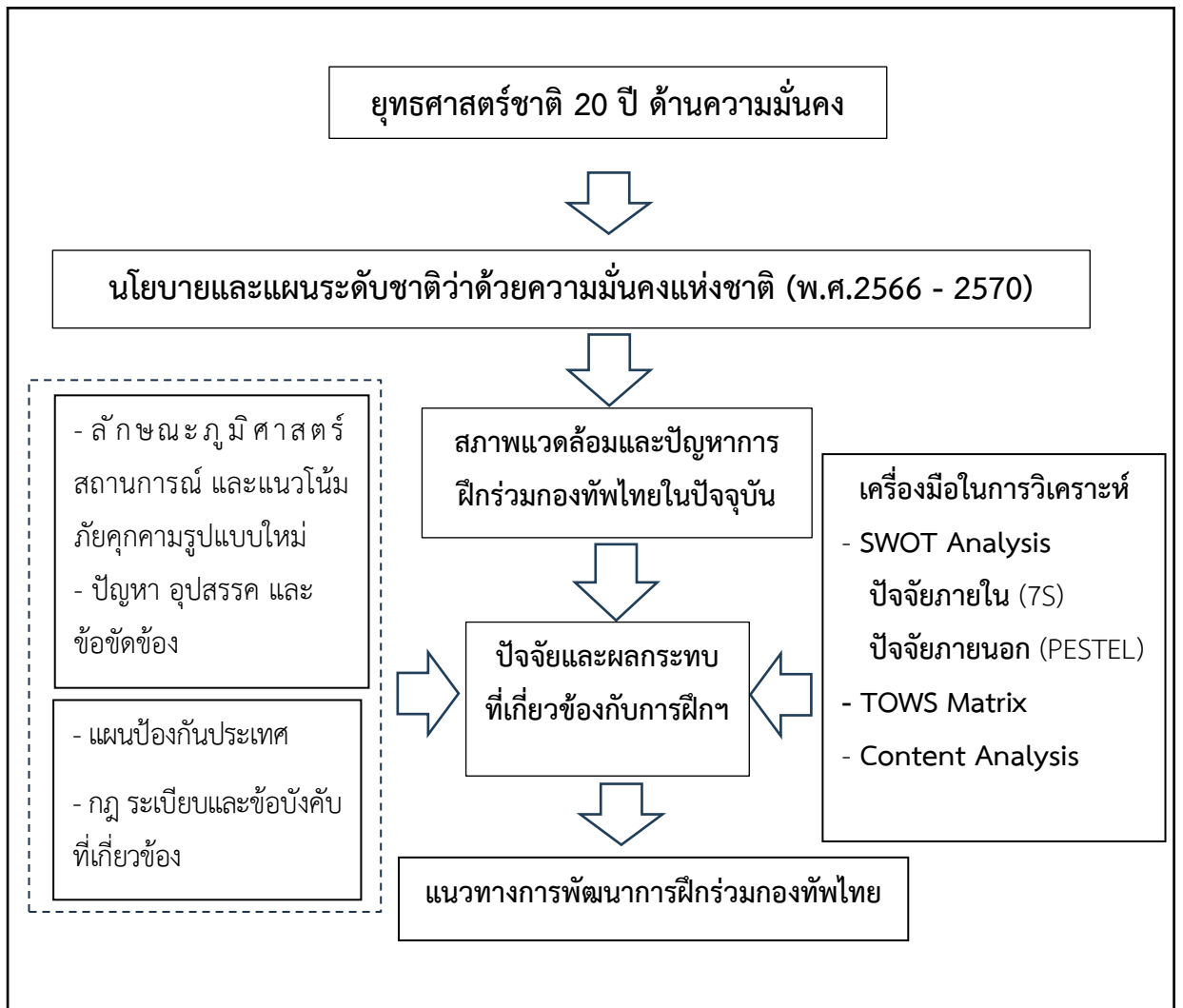
นอกจากนี้ ได้มีการเพิ่มมิติการรบด้านไซเบอร์และอวกาศ การแก้ไขปัญหายุทธวิธีรูปแบบใหม่ และการบูรณาการการจัดการฝึกภายใต้สถานการณ์การฝึกเดียวกัน เพื่อให้ได้แผนเผชิญสถานการณ์วิกฤต (CAP) ที่สมบูรณ์ ทำให้มีความพร้อมสูงขึ้นที่จะเผชิญกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทุกมิติ และทุกระดับความรุนแรง สอดรับกับนโยบายและแผนความมั่นคงระดับที่ 2 : นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566 - 2570)³ ซึ่งกำหนดว่า การฝึกร่วมกองทัพไทยเป็นหนึ่งในตัวชี้วัด เป้าหมายการปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหาคู่ที่กระทบต่ออธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ โดยกำหนดให้หน่วยทหารตามแผนป้องกันประเทศด้วยระบบปฏิบัติการร่วมผ่านเกณฑ์มาตรฐานการฝึกร่วมกองทัพไทย ภายในปี พ.ศ.2570 อย่างไรก็ดีจากการสรุปผลการฝึกการฝึกร่วมกองทัพไทยที่ผ่านมา สถานการณ์การฝึกและการจัดการฝึกในแต่ละปีมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมมาโดยตลอด โดยจะอิงกับแผนป้องกันประเทศเป็นหลัก⁴

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการฝึกร่วมกองทัพไทย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา รวมทั้ง ปัจจัยและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการฝึกร่วมกองทัพไทย โดยผลการศึกษาที่ได้ทำให้มีองค์ความรู้และแนวทางพัฒนาแผนป้องกันประเทศใหม่ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นไปตามความมุ่งหมายของผู้บังคับบัญชา มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคง รวมทั้ง หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ารับการฝึกร่วม (รวมถึงเหล่าทัพ) จะได้รับการฝึกที่สมจริง เสมือนจริง ในการปฏิบัติการร่วมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและปัญหาในการฝึกซ้อมกองทัพอากาศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและผลกระทบที่เกี่ยวข้องในการฝึกซ้อมกองทัพอากาศไทย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกซ้อมกองทัพอากาศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบก กำหนด โดยทำการศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการ ฝึกพร้อมกองทัพบก

2. ขอบเขตการศึกษา

ทำการศึกษาจากข้อมูลของสำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร กองบัญชาการกองทัพบก ในช่วงอดีต - ปัจจุบัน (ปี พ.ศ.2568) ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ใช้ในการ วิจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาในวิทยาลัยการทัพบก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าเอกสารข้อมูลทางวิชาการของ หน่วยงาน /องค์กร ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสัมภาษณ์ระดับ บังคับบัญชาและกำลังพลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการฝึกพร้อมกองทัพบก

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์โดยใช้ SWOT Analysis ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ปัจจัยภายใน ได้แก่ 7S และปัจจัยภายนอก ได้แก่ PESTEL การสังเคราะห์โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาการฝึกพร้อม กองทัพบก

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม \ ระยะเวลา	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68
เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อการวิจัย	←→						
สอบการนำเสนอโครงร่างเอกสารวิจัย		←→					
ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา		←→	→				
การวิเคราะห์, สังเคราะห์ข้อมูล				←→			
การสรุปผลการวิจัย					←→		
การนำเสนอผลการวิจัย / จัดทำรูปเล่ม						←→	→

ตารางที่ 1.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อได้ทราบข้อมูลสภาพแวดล้อมและปัญหาในการฝึกซ้อมกองทัพอไทย
2. เพื่อให้ได้ทราบถึงปัจจัยและผลกระทบในการฝึกซ้อมกองทัพอไทย
3. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการฝึกซ้อมกองทัพอไทยให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยแนวทางการพัฒนาการฝึกซ้อมกองทัพบไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

โครงสร้าง/ ภารกิจของหน่วย

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ¹ เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของ ประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดยหนึ่งใน 6 ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง โดยประเทศไทยต้องมีความมั่นคงปลอดภัยจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน ประเทศและนอกประเทศและมีความมั่นคงในทุกมิติทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง สำหรับประเด็นที่สำคัญด้านการรักษาความมั่นคงมีเป้าหมายหลักในการเสริมสร้างความมั่นคงทั้งในด้านการป้องกันและความปลอดภัยของประเทศ โดยเน้นการพัฒนาระบบการรักษาความมั่นคงที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางการทหาร ทางสังคม ทางเศรษฐกิจ

ตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง (พ.ศ.2566 - 2570) ซึ่งเป็นนโยบายและแผนความมั่นคงระดับที่ 2 ได้ระบุว่า “นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 2 การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติและการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ ซึ่งมีจุดมุ่งเน้นการปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหาที่กระทบต่ออธิปไตยของชาติและผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพเพื่อ การป้องกันประเทศในอนาคต

เป้าหมายที่ 1 การปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหาคู่ที่กระทบต่ออธิปไตย และผลประโยชน์ของชาติ

ระบุตัวชี้วัดที่ 1 คือความพร้อมของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการตามแผนป้องกันประเทศด้วยระบบปฏิบัติการร่วม โดยหน่วยทหารตามแผนป้องกันประเทศผ่านเกณฑ์มาตรฐานการฝึกร่วมกองทัพไทย ภายในปี 2570

กลยุทธ์หลักที่ 1 การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางบก ทางทะเล และทางอากาศ

- กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 พัฒนาขีดความสามารถด้านการปฏิบัติการร่วมของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมตั้งแต่ภาวะปกติ
- กลยุทธ์ย่อยที่ 1.3 ปรับปรุงและพัฒนาแผนระบบการป้องกันประเทศให้ทันสมัย สามารถใช้ได้จริง และมีการซักซ้อมการปฏิบัติอยู่เสมอ เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง”³

การฝึกร่วมกองทัพไทย เป็นการฝึกที่ใหญ่ที่สุดของกองทัพไทย มีจุดมุ่งหมายในการฝึกสอดรับชัดเจนกับนโยบายและแผนความมั่นคงระดับที่ 2: นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566 - 2570)³ ซึ่งกำหนดว่าการฝึกร่วมกองทัพไทยเป็นหนึ่งในตัวชี้วัด เป้าหมายการปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหาคู่ที่กระทบต่ออธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ โดยกำหนดให้หน่วยทหารตามแผนป้องกันประเทศด้วยระบบปฏิบัติการร่วมผ่านเกณฑ์มาตรฐานการฝึกร่วมกองทัพไทย ภายในปี พ.ศ. 2570

2. การฝึก (Training Exercise) การดำเนินการฝึกขับเคลื่อนด้วยการบ่งการสถานการณ์ฝึก เป็นการฝึกปฏิบัติหลายระดับมีมิติของภารกิจที่หลากหลาย เมื่อการจัดการฝึกไม่สามารถไปปฏิบัติในพื้นที่ปฏิบัติการจริง ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณาจัดการฝึกให้เสมือนจริง โดยผสมผสานสิ่งแวดล้อมของการฝึกให้ใกล้เคียงพื้นที่ปฏิบัติการจริงให้มากที่สุดเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการฝึก ดังนี้

2.1 การฝึกที่บังคับการ (Command Post Exercise) เป็นการฝึกหลายระดับเน้นกิจกรรมเฉพาะการสนับสนุน การติดต่อสื่อสาร ระบบการควบคุมบังคับบัญชา

และระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติ หน่วยสามารถดำเนินการฝึกใช้พื้นที่ในค่ายทหารหรือพื้นที่ในสนาม จัดการฝึกให้เป็นไปตามสิ่งแวดล้อมที่ต้องการมีบ่งการสถานการณ์ทางยุทธวิธี ลักษณะทางกายภาพของการจัดการฝึกโดยเฉพาะระยะระหว่างที่บังคับการพยายาม ให้ใกล้เคียงความเป็นจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.2 การฝึกในสนาม (Field Training exercises) เป็นการจัดการฝึกให้จำลองฐานปฏิบัติการทางยุทธวิธี ดำเนินการปฏิบัติทางยุทธวิธี ในสนามที่เป็นพื้นที่ปฏิบัติการที่มีการต้านทานของกำลังฝ่ายตรงข้าม สามารถทำการฝึกได้ทุกระดับหน่วย ตั้งแต่ระดับหมวด ระดับกองร้อย ระดับกองพัน และระดับกองพลน้อย

2.3 การฝึกเข้าสถานการณ์ (Situational Training Exercise) เป็นการฝึกตามกิจเฉพาะพื้นฐาน การฝึกรูปแบบนี้จะมีความจำกัดด้านทรัพยากร โดยการฝึกจะถูกกำหนดกิจเฉพาะเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน ในการฝึกเข้าสถานการณ์จะฝึกให้ผู้นำใช้หลักนิยมที่อนุมัติแล้วทั้งเทคนิคและยุทธวิธี แต่จะไม่เหมือนกับการฝึกทักษะการรบ ซึ่งการฝึกเข้าสถานการณ์จะไม่ต้องดำเนินการตามระเบียบวิธีปฏิบัติ การฝึกเข้าสถานการณ์ เป็นการปรับรูปแบบการฝึกให้สอดคล้องกับกิจเฉพาะที่ต้องการ โดยการประเมินผลจะใช้พื้นฐานจากหัวข้อการประเมินผลหรือประเมินจากการปฏิบัติของผู้รับการฝึกที่เหมาะสม

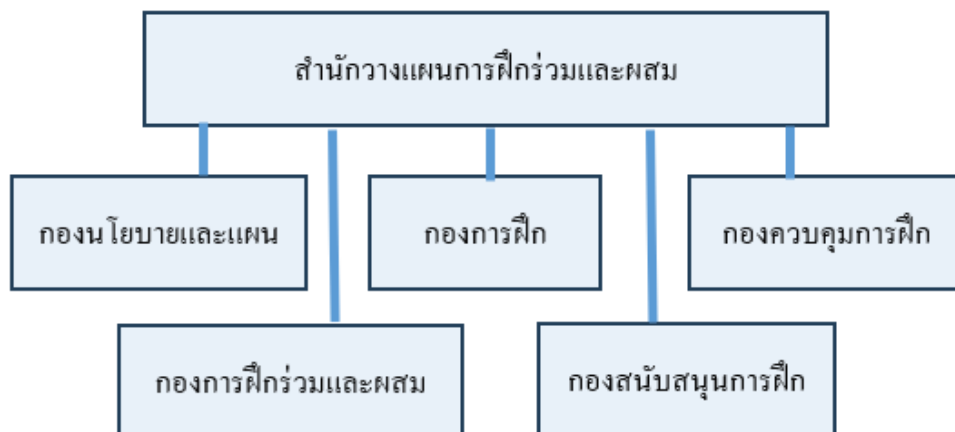
2.4 การฝึกฝ่ายอำนวยการ (Staff Exercise) เป็นการฝึกของฝ่ายอำนวยการภายในหน่วย เป็นการฝึกกิจเฉพาะที่จำเป็นที่ใช้ในการควบคุมบังคับบัญชา การวางแผน การประสานงาน การรวมกัน การสอดคล้องกัน และการควบคุมหน่วยต่าง ๆ ภายใต้สถานการณ์ที่ถูกจำลองขึ้น ภายใต้เงื่อนไขข่าวสารที่เปลี่ยนแปลง การแบ่งปันความรู้ การเตรียมการติดตามสถานการณ์ ให้มีการประเมินผลการฝึกอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การวางแผนมีการพัฒนาและแผนมีความสมบูรณ์ และฝ่ายอำนวยการทุกนาย ต้องมีความสัมพันธ์กับภารกิจที่ได้รับ⁷

3. นโยบายการฝึกของกองทัพบก: นโยบายการฝึกศึกษาของกองทัพบก ไปสู่การปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยกองทัพบกยึดถือหลักนิยมหลัก(Capstone) ในเรื่องของหลักนิยมการรบอากาศ - พื้นดิน รส.100-5 เช่นเดียวกับ กองทัพบกสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีจุดเด่นในเรื่องของการสนธิพลังอำนาจการรวบรวม และการผสมเหล่า จึงมุ่งเน้นการเป็น

ฝ่ายครองความริเริ่ม มีความว่องไว และการประสานความสอดคล้องในการปฏิบัติ, การขยายผล และดำรงความลึก ความหนาแน่น ตลอดพื้นที่โครงร่างสนามรบ รวมถึงระบบอากาศ-พื้นดิน ของ ทบ. หรือ Army Air-Ground System ซึ่งเป็นที่มาของการรบที่มีเครือข่ายศูนย์กลาง อย่างไรก็ตามสภาพแวดล้อมของโลกที่มีความสลับซับซ้อนและภัยคุกคามรูปแบบผสมเข้ามาเป็น ปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งเป็นความท้าทายต่อภารกิจและความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน กระบวนการคิดและวางแผนของโรงเรียนเสนาธิการทหารบก การเรียนการสอนจึง จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและประยุกต์หลักนิยามที่ทันสมัย สอดคล้องกับภารกิจของ กองทัพบกในยุคปัจจุบันเข้ามาเสริม เพื่อให้ครอบคลุมและรองรับต่อภัยคุกคามทางพื้นดินทุกรูปแบบรวมถึงภัยคุกคามรูปแบบผสม ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่พัฒนาขึ้นมาท่ามกลางสภาพแวดล้อมของโลกที่มีความสลับซับซ้อน⁸

โครงสร้าง/ ภารกิจ ของสำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร

สำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร (สวฝ.ยก.ทหาร) เป็นหน่วยขึ้นตรง กรมยุทธการทหาร มีภารกิจในการวางแผน อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแลดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำแผนและคำสั่งการฝึกพร้อมและการฝึกพร้อมและผสม ในความรับผิดชอบ รวมทั้งการดำเนินงานด้านการเตรียมการ การเลขาธิการและพิธีการ ตลอดจนรายงานผลการฝึก มีหน่วยรองหลัก คือ กองนโยบายและแผน กองการฝึกพร้อมและผสม กองการฝึก กองควบคุมการฝึก และกองสนับสนุนการฝึก

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างหน่วยสำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม

ซึ่งที่ผ่านมา สว.ฝ.ยก.ทหาร รับผิดชอบจัดการฝึก ควบคุมการฝึก และสนับสนุนการฝึกในภารกิจฝึกพร้อมและผสมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การฝึกพร้อมผสมกับสหรัฐอเมริกา รหัสการฝึกคอบบร้าโกลด์ (Cobra Gold) การฝึกผสมกับสหราชอาณาจักร รหัสการฝึกแพนเธอร์โกลด์ (Panther Gold) การฝึกพร้อมผสมกับมาเลเซีย (JCEX THAMAL) และการฝึกพร้อมกองทัพไทย โดยเฉพาะการฝึกพร้อมกองทัพไทยจะเป็นการสรุปรวมองค์ความรู้ต่างๆที่ได้จากการฝึกผสมกับมิตรประเทศมาประยุกต์ใช้ ในบริบทและสถานการณ์ของประเทศไทย ในการใช้งานจะเพื่อเป็นการรองรับภารกิจต่างๆในอนาคต หน่วยจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาการฝึกพร้อมกองทัพไทยให้ตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การฝึกพร้อมกองทัพไทย

การฝึกพร้อมกองทัพไทย เป็นการฝึกพร้อมที่ใหญ่ที่สุดของกองทัพไทยที่ใช้กำลังพลของกองทัพไทยและเหล่าทัพในการฝึกวางแผนเผชิญสถานการณ์วิกฤต (Crisis Action Plan: CAP) โดยจัดให้มีการฝึกบนพื้นฐานตามแผนป้องกันประเทศและการฝึกภาคสนาม เพื่อสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน (การปฏิบัติการร่วม) ทั้ง บก.ทท.และ 3 เหล่าทัพ ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

1. การฝึกควบคุมและบังคับบัญชา (Command and Control Exercise: C2X) โดยแบ่งการฝึกออกเป็น 2 วงรอบปี ได้แก่ (1) วงรอบปีแรก (Light Year) จะเป็นการฝึกฝ่ายเสนาธิการร่วม (Staff Exercise: STAFFEX) และ (2) วงรอบปีที่สอง (Heavy Year) จะเป็นการนำแผนที่ได้จากวงรอบปีแรกไปทำการฝึกปัญหาที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX) ภายใต้สมมติฐานการถูกคุกคามด้วยการปฏิบัติการในหลายมิติ (Multi Domain Operations: MDO) ได้แก่ ทางบก ทางทะเล ทางอากาศ ทางไซเบอร์ และทางอวกาศ

2. การฝึกปฏิบัติการร่วมทางบก ทางทะเล และทางอากาศ (Field Training Exercise: FTX) เป็นการสร้างความคุ้นเคยในการปฏิบัติการร่วมและทดสอบการจัดตั้งศูนย์ประสานผลการปฏิบัติการในทุกมิติ (All Domain Effect Coordination Center : ADECC) ในการติดตามสถานการณ์และควบคุมเป็นการปฏิบัติการ

ร่วมทางบก, ทางทะเล และทางอากาศ พร้อมทั้งเชิญหน่วยงานภาคพลเรือนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการฝึกฯ เพื่อพัฒนาการ บูรณาการการปฏิบัติการร่วมระหว่าง ศบท.และเหล่าทัพ รวมถึงการนำขีดความสามารถจากภาคพลเรือนที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร⁵

นอกจากนั้น ในการฝึก กผร.67 ได้จัดให้มีการฝึกอพยพประชาชนออกจากพื้นที่ขัดแย้ง (Noncombatant Evacuation Operations : NEO) กรณีการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่ฝ่ายตรงข้าม หรือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบประกอบด้วย การฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะ (TTX) ณ ศูนย์นวัตกรรมการศึกษาทางทหาร สปท. และการฝึกภาคสนาม (FTX) ณ อาคารโรงจอดอากาศยานของชุดบริการสนามบินและหอบังคับการบินที่ 1 พล.1 รอ. และท่าอากาศยาน 2 บน.6 เพื่อเสริมสร้าง ศบท. ให้มีความพร้อมในการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตตามนโยบายของรัฐบาลและ กท. ได้เมื่อส่ง⁶

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พันโทหญิง อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ 21 โดยใช้วิธีการศึกษา การวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพ ความสามารถและทักษะทางสังคมที่ช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ผู้นำทางทหารสามารถปกครองบังคับบัญชา มีอิทธิพลในการจูงใจเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงด้วยความศรัทธา ประกอบด้วย 1) ความสามารถทำงานเป็นทีมและการสร้างพันธมิตร คือ การแสดงออกในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายในและภายนอกกองทัพบกได้เป็นอย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารที่รอบด้าน แสวงหาเครือข่ายความร่วมมือด้านความมั่นคง 2) ความสามารถคิดแก้ปัญหาแบบองค์รวมและมีวิสัยทัศน์ คือ การแสดงออกในการคิด แก้ปัญหาโดยใช้องค์ความรู้และประสบการณ์ในมุมมอง รอบด้าน เชื่อมโยงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและมีมุมมองภาพในอนาคตและสร้างจุดมุ่งหมายปลายทางที่เป็นไปได้

2. มลธิดา อุบลรัตน์ (2565) วิจัยเรื่อง การวางกลยุทธ์เพื่อพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการศึกษา การวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า โดยกลยุทธ์ เป็นเรื่องของความคิด (Ideas) แผนงาน (Plans) การปฏิบัติ (Action) เพื่อให้เกิดความสำเร็จเหนือคู่แข่ง เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กลยุทธ์จะมีรูปแบบการตัดสินใจที่มีเหตุผลชัดเจน รวมหลายสิ่งหลายอย่างเข้าเป็นหนึ่งเดียว เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ แนวคิดในการกำหนดกลยุทธ์ มาจากคำว่า Strategy เป็นภาษาทางทหารใช้ในการอธิบายถึงยุทธวิธีของแม่ทัพ ในศตวรรษที่ 19 ได้มีการอธิบายถึงกลยุทธ์ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทำศึกสงครามและกำหนดรูปแบบการต่อสู้ โดยในปัจจุบันกลยุทธ์ หมายถึงเป็นแผนที่มีความสำคัญมากของผู้บริหารระดับสูง เนื่องจากเป็นแผน ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ การเลือกใช้ทรัพยากรของกิจกรรมในระยะยาว¹⁰

3. พันเอก กฤษฎา ม่วงมณี (2566) เรื่องแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกของกองพลทหารม้าที่ 3 เสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกของหน่วย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการ ในการวางแผน การจัดการฝึก การดำเนินการฝึก การทบทวนการฝึก และการบริหารทรัพยากรต่างๆ ในการสนับสนุนการฝึกให้คุ้มค่า ในทุกขั้นตอน โดยหน่วยให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เพื่อดำรงความมุ่งหมายของการฝึก ประกันความสำเร็จ สามารถตอบสนองต่อภารกิจที่หน่วยได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือราชการสนาม 3-0 เป็นหลักนิยามหลักของกองทัพบก สำหรับการปฏิบัติการทุกรูปแบบ ในการมีส่วนร่วมของผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการ เกี่ยวกับการสงคราม โดยมุ่งเน้นให้สามารถตอบสนองต่อการดำเนินนโยบายตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติที่มีความหลากหลายสามารถตรงสภาพการปฏิบัติการในสถานะที่ต้องมีการปฏิบัติการที่ยาวนานได้ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการร่วม หรือ การปฏิบัติการผสมเน้นการเตรียมความพร้อมของกำลังเตรียมพร้อมตามแผน ทั้งแผนป้องกันชายแดน แผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันประเทศ ในทุกระดับ ทั้งความพร้อมด้านกำลังพล และยุทธโศปกรณ์ในเรื่องความรู้ความสามารถตามตำแหน่งหน้าที่ และการปฏิบัติทางยุทธวิธีของหน่วย, ความพร้อมในการปฏิบัติการกิจของกำลังเผชิญสถานการณ์ประจำหน่วยในรูปแบบของกองร้อยเตรียมพร้อม กองร้อยรักษาความสงบ และกองร้อยช่วยเหลือประชาชน สามารถเผชิญสถานการณ์ในทุกรูปแบบในทันที การพัฒนาศักยภาพของห้องปฏิบัติการ

(War Room) ของหน่วย ตั้งแต่ระดับกองพันขึ้นไป ให้มีความพร้อมทั้งกำลังพล ฐานข้อมูล การควบคุมบังคับบัญชา การติดต่อสื่อสาร และพัฒนาระบบการฝึกอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นให้นำเอาบทเรียนจากการฝึกที่ผ่านมา เพื่อแก้ไขปรับปรุงและทำการฝึกกำลังพลให้มีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจที่สอดคล้องกับสถานการณ์และภัยคุกคามที่ต้องเผชิญอยู่ทั้งในปัจจุบันและอนาคต¹¹

4. ชูชัย สมितिไกร (2544) ได้กล่าวถึงกระบวนการฝึกอบรม คือ กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (skill) ความสามารถ (ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคลากรอันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนั้นการฝึกอบรมจึงเป็นโครงการที่ถูกจัดขึ้นมาเพื่อช่วยให้พนักงานมีคุณสมบัติในการทำงานสูงขึ้นโดยทั่วไปแล้วการฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร มีวัตถุประสงค์สามประการ ได้แก่ (1) เพื่อปรับปรุงระดับความตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) ของแต่ละบุคคลความตระหนักรู้ในตนเองคือการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง อันได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในองค์กร การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ตนเองปฏิบัติจริงและปรัชญาที่ยึดถือ การเข้าใจถึงทักษะที่มีที่ผู้อื่นมีต่อตนเองและการเรียนรู้ว่าการกระทำของตนมีผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างไร (2) เพื่อเพิ่มพูนทักษะการทำงาน (Job skill) ของแต่ละบุคคลโดยอาจจะเป็นลักษณะด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านก็ได้ และ (3) เพื่อเพิ่มพูนแรงจูงใจ (Motivation) ของแต่ละบุคคลอันจะทำให้การปฏิบัติงานเกิดผลดีแม้ว่าบุคคลหนึ่งหนึ่งจะรู้ความสามารถ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานแต่หากขาดแรงจูงใจในการทำงานแล้วบุคคลนั้นก็อาจจะมิได้ใช้ความรู้และความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และผลงานก็ย่อมมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร¹²

5. อีระชัย แสนสะสม (2549) กล่าวถึงความสำคัญของระบบการฝึก คือ หัวใจของกองทัพเพราะเป็นระบบที่ผลิตกำลังพลที่มีความพร้อมรบและพร้อมปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ ให้แก่ทุกระดับหน่วยของกองทัพ กองทัพก็ต้องดำรงรักษาระบบการฝึกศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุดไว้ หลักพื้นฐานแห่งความพร้อมรบของกองทัพ ได้แก่ กำลังพล ยุทโธปกรณ์ การฝึก หลักนิยมและแผนความพร้อมรบ ผลที่ได้จะทำให้ทำให้

กองทัพพร้อมเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความมั่นคงมีหลากหลาย ภัยคุกคามมีหลายรูปแบบหรือมีความซับซ้อนหลายมิติ ภารกิจของกองทัพก็จึงมีความหลากหลายและมีขอบเขตกว้างขวางมากยิ่งขึ้นอีกทั้งวิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะทำให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจเกิดขึ้นอย่างมหาศาลส่งผ่านถึงกันได้ อย่างกว้างขวางรวดเร็วการตัดสินใจต้องใช้สติปัญญาและวิจารณญาณที่ลึกซึ้งละเอียดรอบคอบดังนั้นการสนองยุทธศาสตร์ชาติด้านการป้องกันประเทศจะเกิด ประสิทธิภาพขึ้นการเร่งพัฒนาระบบของกองทัพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล¹³

บทที่ 3

บทวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

สภาพแวดล้อมและปัญหาในการฝึกร่วมกองทัพไทยกับเหล่าทัพ

1. ผลการวิเคราะห์จากรายงานสรุปผลการฝึก ร่วมกองทัพไทยปี พ.ศ. 2566 - 2567 โดยมีรายละเอียดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการฝึกร่วมกองทัพไทย ดังนี้

1.1 การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลกับศูนย์บัญชาการทหาร (ศบท.) และการประสานงานอย่างเป็นเอกภาพการฝึกภาคสนาม (จัดตั้งศูนย์ ADECC) ควบคู่กับการพัฒนาระบบเครือข่ายการเชื่อมโยงต่าง ๆ ระหว่าง บก.ทท. และเหล่าทัพอย่างมีประสิทธิภาพในทุกมิติ (All Domains) และทุกระดับการรบ (All Theater levels) เพื่อเสริมสร้างกลไกการตระหนักรู้ภาพสถานการณ์ (Situation Awareness Mechanisms) เป็นภาพเดียวกัน และเป็นการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมบัญชาและการอำนวยความสะดวกของ ศบท. ให้ดียิ่งขึ้น

1.2 การให้ความสำคัญกับประเด็นด้านกฎหมายของการใช้กำลัง

1.3 หลักนิยมในการปฏิบัติการพิเศษร่วม (ฉก.ปพ.ร่วม) ยังไม่สอดคล้องกันระหว่าง บก.ทท. และ ทบ. รวมถึง การพัฒนากระบวนการเป้าหมายร่วม(ร่วมกับ ทอ.) การพัฒนาโดเมนอื่น ๆ คือ ไซเบอร์และอวกาศ การทำแผนผนวกประกอบบางส่วนยังไม่ครบถ้วนหรือทันสมัย

1.4 การฝึก STAFFEX ผู้รับ การฝึกยังมีความรู้ไม่เพียงพอเกี่ยวกับขั้นตอน และกระบวนการปฏิบัติงานของ ศบท. เนื่องจากภัยคุกคามจากสถานการณ์ฝึกามีการปรับ ให้มีความซับซ้อน (Hybrid warfare-Grey Zone) มากกว่าการใช้กำลังทางทหารในการปฏิบัติการเหมือนการฝึกที่ผ่านมา (Conventional warfare)

1.5 การฝึกอบรมประชาชนในพื้นที่ที่ขัดแย้ง (NEO) ยังไม่มีแนวทางและกลไกการปฏิบัติที่พร้อมปฏิบัติได้เมื่อสั่งและยังไม่มีกระบวนการการฝึกระหว่าง กฝยท.ฯ, กฝกร.ฯ และ กฝกบ.ฯ ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องและมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติ (การอพยพและช่วยเหลือจากประเทศต้นทางหรือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบ(นอกราชอาณาจักร) จนกลับเข้ามาในราชอาณาจักรไทยไปยังศูนย์พักพิงหรือกลับภูมิลำเนาต่อไป

1.6 กรอบเวลาในการฝึกยังไม่เหมาะสมและมีความต่อเนื่องเพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการในเรื่องปัจจัยสถานที่และห้วงเวลาการฝึกฯ และลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับการปฏิบัติงานในภาวะปกติของเหล่าทัพและหน่วยงานพลเรือนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการฝึกฯ อันอาจเกิดจากการปรับห้วงเวลาการฝึกฯหรือสถานที่ฝึกอย่างกระชั้นชิด

1.7 การระดม สป.5 ในการฝึกฯ นั้น อาจมีข้อจำกัดในการระดมจากภาคพลเรือนและเอกชน เนื่องจากมีข้อกฎหมายควบคุมการผลิต รวมถึงในอนาคตหากมีการผลักดันในระดับนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะสามารถทำให้ขีดความสามารถในการผลิต สป.5 ขึ้นเองในประเทศมีมากขึ้น

1.8 กองทัพมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมด้านกำลังรบตามแผนป้องกันประเทศ และเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์วิกฤต ภัยธรรมชาติ รวมถึงโรคอุบัติใหม่ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้การปฏิบัติการด้านกิจการพลเรือนสนับสนุนพื้นที่ส่วนหลังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการพัฒนาการประสานการปฏิบัติทางทหารร่วมกับหน่วยงานพลเรือนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

1.9 ในการฝึกการปฏิบัติการกิจการพลเรือน ยังไม่ค่อยมีการสร้างการตระหนักรู้ให้กับส่วนราชการและประชาชนในพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมและมีการจัดทำแผนในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้ง ควรมีการซักซ้อมแผนอย่างต่อเนื่องและควรพิจารณาเกี่ยวกับการบูรณาการการฝึกแบบรวมการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหน่วยงานทางทหาร, ภาครัฐ, ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มาฝึกร่วมกันเพื่อเสริมสร้างกลไก ทำความเข้าใจ และประสานสอดคล้องการปฏิบัติงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกกรมกองทัพบไทย¹⁴
รายละเอียดเนื้อหาสรุปได้ ดังนี้

2.1 สภาพและปัญหาในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเกิดจากแนวคิดขีดความสามารถของศูนย์บัญชาการทางทหาร (ศบท.) คือการอำนวยความสะดวกร่วมกับเหล่าทัพ ที่ผ่านมามีเคยรับการฝึกเต็มรูปแบบในขั้นตอนได้และขั้นป้องกันประเทศเลย เมื่อเชิญมาร่วมการฝึกก็จะอ้าง คนไม่พอ ไม่มีความรู้ ทำไม่เป็น เช่นเดียวกับ ศปก.ทบ. ซึ่งที่ผ่านมามีรับเรื่องนี้เลย เพราะยามปกติก็มีหน้าที่แค่รวบรวมข้อมูลโดยให้ ศปก.ทบ.ทำงานเป็นแกนหลัก แตกต่างกับ ศปก.ทร.กับ ศยก.ทอ.ที่มีการฝึกอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีปัญหาในภาพรวมของทักษะความชำนาญ

2.2 การฝึกกรมกองทัพบไทยขาดการบูรณาการห้วงเวลาการฝึกให้ตรงกับห้วงเวลาการฝึกของเหล่าทัพ เพื่อให้ประหยัดงบประมาณ แต่จัดให้มาฝึกในห้วงเวลาเดียวกันเพื่อให้ ศบท.สามารถเห็นภาพการปฏิบัติของเหล่าทัพอย่างใกล้เคียงความเป็นจริง หรือการใช้กำลังขนาดใหญ่ของเหล่าทัพ ในห้วงเวลาเดียวกันดังกล่าว เนื่องจากเดิมการฝึกนี้ใช้งบประมาณของ บก.ทบ.เป็นหลักโดย บก.ทบ.โอนงบให้หน่วยรองเหล่าทัพฝึกได้จำนวนจำกัดแค่บางส่วน ทำให้ไม่เห็นภาพเต็มในการฝึกทุกระบบปฏิบัติการ

2.3 จากประสบการณ์จะเห็นว่า นโยบายการสั่งการของผู้บังคับบัญชามีผลมาก โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับเหล่าทัพ เพราะแต่ละหน่วย รวมถึงหน่วยงานความมั่นคงอื่นๆ นอกกองทัพบกจะมีความเป็นตัวตนสูง ไม่รับคำสั่งจากหน่วยการจัดการฝึก จะอ้างมีภาระงานมาก จนเมื่อ ผบ.ทสส. สั่งการและประสานไป ทุกหน่วยจึงให้ความร่วมมือ

2.4 ยังไม่มีชุดทีมงานจัดทำกรทบทวนหลังการปฏิบัติอย่างจริงจัง ข้อดีข้อเสีย ข้อเสนอแนะ เลยยังไม่มีฐานข้อมูลทำอย่างต่อเนื่อง

2.5 ยังไม่มีระบบพิจารณากำลังพลผู้ผ่านหลักสูตร มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาบำเหน็จ การสอบเลื่อนฐานะ เป็นคะแนนพิเศษ เพื่อให้กำลังส่วนใหญ่มีความต้องการอยากเข้ารับการฝึกเพื่อมีความเจริญก้าวหน้า มากกว่าแค่มาพักผ่อนหรือหนีงานปกติ แต่ให้คุณให้โทษไม่ได้

ปัจจัยและผลกระทบที่เกี่ยวข้องในการฝึกซ้อมกองทัพอากาศไทย

ผู้วิจัยทำการศึกษารูปแบบวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เป็นการวิเคราะห์จากเอกสาร บทความ รายงาน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกซ้อมกองทัพอากาศไทย โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ปัจจัยภายใน ได้แก่ 7S และปัจจัยภายนอก ได้แก่ PESTEL โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายใน

ผลการวิเคราะห์ตามหลักการ แนวคิด ของ 7s McKinsey ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยวิเคราะห์โครงสร้างและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ (Strategic)

จุดแข็ง

-

จุดอ่อน

W1 ที่ผ่านมาการจัดการฝึกที่มีการประเมินผลว่าสถานการณ์ฝึกที่ใช้ในการฝึกปัจจุบันอาจไม่สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบภัยคุกคามสมัยใหม่ในปัจจุบัน ที่ถูกสร้างสถานการณ์การฝึกที่เกินสถานการณ์ในขั้นป้องกันประเทศที่ต้องขึ้นการควบคุมกับศูนย์บัญชาการทางทหาร

1.2 โครงสร้างองค์กร (Structure)

จุดแข็ง

S1 มีโครงสร้างหน่วยรับผิดชอบการฝึกชัดเจน และมีแผนปฏิบัติการไว้ในแต่ละปีงบประมาณ รวมถึงมีกองงานต่างๆ รับผิดชอบงานด้านต่างๆ ร่วมกับเหล่าทัพซึ่งได้มีการปฏิบัติมายาวนาน

จุดอ่อน

W2 เนื่องด้วยยามปกติแนวทางการใช้กำลัง การปฏิบัติยังขึ้นตรงกับเหล่าทัพอยู่ ศบท. ที่เป็นหน่วยรับผิดชอบไม่ได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรง ซึ่งอำนาจหน้าที่ของ ศบท. จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่ขั้นป้องกันประเทศเท่านั้น ดังนั้นการฝึก ศบท. และเหล่าทัพในขั้นป้องกันประเทศ หลายครั้งจะมีปัญหาในการทำงานร่วมกัน เนื่องจากในยามปกติก็ไม่เคยทำงานร่วมกันแบบจริงจังมาก่อน

1.3 ระบบงาน (Systems)

จุดแข็ง

S2 มีระบบเทคโนโลยีของหน่วยสื่อสารทหารที่มีอยู่มีความทันสมัย และมีการใช้โปรแกรมอำนวยความสะดวกในการรับ-ส่งบ่งการในการฝึกปัญหาที่บังคับการที่สมจริงเป็นการลดงบประมาณหน่วยได้อีกทางหนึ่ง

จุดอ่อน

W3 เมื่อพิจารณาการดำเนินงานตามแนวคิด PDCA (Plan - Do - Check - Act) พบว่าขาดการบูรณาการ การปฏิบัติ การควบคุมกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งในระดับผู้รับการฝึก คือ หลังจากจบการฝึกแล้ว **ไม่ได้มีการติดตามต่อว่ากำลังพลที่ถูกส่งมาฝึกจากเหล่าทัพนั้นได้ทำผนวกย่อยประกอบแผน หรือผลประโยชน์รายบุคคลได้ถูกหน่วยนำไปพิจารณาให้คุณให้โทษตามผลการประเมินหรือไม่**

1.4 บุคลากร (Staff)

จุดแข็ง

-

จุดอ่อน

W4 ในส่วนของหน่วยจัดการฝึก หน่วยควบคุมการฝึก เนื่องจากสำนักวางแผนการฝึกร่วมและผสม กรมยุทธการทหาร (สวฝ.ยก. ทหาร) มีกำลังพล ฝสธ. ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นอัตราหมุนเวียนจากเหล่าทัพ (กองทัพอากาศ และกองทัพบก) ที่จะหมุนเวียนเข้ามาครั้งละ 2 ปี แล้วจะหมุนเวียนออกกลับเหล่าทัพไปทำให้ **ไม่มีกำลังพลที่เชี่ยวชาญงานที่ได้รับมอบหมายเฉพาะ** เนื่องจากมีลักษณะหมุนเวียนออกตลอด ทำงานไม่ต่อเนื่อง

1.5 ทักษะ (Skill)

จุดแข็ง

S3 กำลังพลในหน่วยจัดการฝึกและรับการฝึกมีความสามารถหลากหลาย และบางครั้งหน่วยส่งคนมีความตั้งใจและมีความสามารถรับการฝึก

จุดอ่อน

W5 ขณะเดียวกันหน่วยรับการฝึก(เหล่าทัพ) มีความเชื่อว่าการฝึกนี้ **ไม่มีความสำคัญ** เพราะแผนป้องกันประเทศขนาดใหญ่มีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยมาก จึงส่งผู้มีความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มารับการฝึก เช่น ยังไม่จบการศึกษาระดับวิทยาลัยการทัพ(ที่มีความรู้ในการออกแบบการรบในระดับยุทธการ)มีความมุ่งหวังแค่ส่งกำลังพลมาศึกษาหาความรู้จากการฝึก มากกว่าจะมาพัฒนาการฝึกให้ได้ผลลัพธ์จริง

1.6 ค่านิยมร่วม (Shared Values)

จุดแข็ง

-

จุดอ่อน

W6 จากการฝึกที่มีมาอย่างยาวนาน ผู้รับการฝึกจากเหล่าทัพ มองว่าการปฏิบัติการทางทหารขนาดใหญ่แบบสงครามโลกที่จะถูกควบคุมจาก บก.ทัพไทย นั้นไม่มีโอกาสเกิดขึ้นได้จริงในสถานการณ์โลกปัจจุบัน จึง**มีความไม่ใส่ใจ**ในการฝึกฯ ไม่สามารถกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกมีความตั้งใจในการฝึกได้ และหวังระยะเวลาประมาณ 2 สัปดาห์นี้ค่อนข้างยาวนานหน่วยไม่สามารถส่งตัวหลักของหน่วยมาได้ บางครั้งก็ส่งกำลังพลที่เหลือใช้จากการทำงานในหน่วยปกติ อีกทั้งกองอำนวยการฝึกก็ไม่สามารถให้คุณให้โทษได้โดยตรงทำได้แค่เพียงรายงานผลการประเมินผลรายบุคคลไปยังหน่วยต้นสังกัด

1.7 ลักษณะผู้นำ (Style)

จุดแข็ง

S4 การฝึกพร้อมกองทัพบกไทยเป็นการฝึกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของ

กองทัพไทยดังนั้นก็ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง จึงได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติให้มีการปรับรูปแบบการฝึกอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้รับความร่วมในการปฏิบัติจากหน่วยต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

จุดอ่อน

-

2. สภาวะแวดล้อมภายนอก

ผลการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก (PESTEL Analysis) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยวิเคราะห์ปัจจัยทางการเมืองและสังคม (Political) เศรษฐกิจ (Economic) สังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural) เทคโนโลยี (Technological) สิ่งแวดล้อม (Environmental) และกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ (Legal) ซึ่งเป็นปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินกิจการและการพัฒนาการฝึกร่วมกองทัพไทย รายละเอียดสรุปได้ดังนี้

2.1 การเมือง (Political)

โอกาส

○1 การฝึกร่วมกองทัพไทยเป็นการฝึกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของกองทัพไทยดังนั้นก็ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาสูงในการนำมาใช้แก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและต้องการการบูรณาการทุกภาคส่วน ขณะเดียวกันเรื่องงบประมาณก็จะได้รับการจัดสรรให้ในลำดับต้นๆเมื่อเทียบกับการฝึกอื่นๆ

ภัยคุกคาม

T1 สถานการณ์ฝึกการฝึกร่วมกองทัพไทยในปัจจุบันใช้สถานการณ์ในการรับมือกับภัยคุกคามแบบดั้งเดิมขนาดใหญ่ในสมัยสงครามโลก ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน สาเหตุหนึ่งเกิดจากแนวคิดของเหล่าทัพในสงครามการบังคับบัญชาให้กับศูนย์บัญชาการทางทหาร

2.2 เศรษฐกิจ (Economic)

โอกาส

○2 การฝึกซ้อมกองทัพอากาศไทยเป็นการฝึกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของกองทัพอากาศไทย ดังนั้นเรื่องงบประมาณก็จะได้รับการจัดสรรให้ในลำดับต้นๆเมื่อเทียบกับการฝึกอื่นๆ

ภัยคุกคาม

-

2.3 สังคม (Social)

โอกาส

○3 การฝึกที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่กระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงมหาดไทย มีความสนใจและสนับสนุนการฝึกซ้อมกองทัพอากาศไทย

ภัยคุกคาม

-

2.4 เทคโนโลยี (TECHNOLOGICAL)

โอกาส

○4 เทคโนโลยีที่พัฒนาในปัจจุบัน เอื้อต่อการเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานร่วมได้เป็นอย่างดี เช่น โปรแกรมอำนวยความสะดวก การเรียนแบบออนไลน์ล่วงหน้าก่อนการฝึก รวมทั้งระบบเฝ้าตรวจยืนยันเป้าหมาย UAS แบบต่าง ๆ เครื่องมือในการฝึกไซเบอร์และอวกาศแบบใหม่ๆ เป็นต้น

ภัยคุกคาม

-

2.5 สิ่งแวดล้อม (ENVIRONMENTAL)

โอกาส

O5 สภาพแวดล้อมในภูมิภาคทะเลจีนใต้ปัจจุบัน ทำให้มหาอำนาจอย่างสหรัฐเข้ามามีบทบาทอย่างมากในภูมิภาคนี้ผ่านการฝึกอย่าง เช่น การฝึกคอบร้าโกลด์ ที่หน่วยจัดการฝึกคือ สว.ฝ.ยก.ทหาร เช่นเดียวกัน จะเป็นโอกาสอย่างมากในการศึกษาเรียนรู้องค์ความรู้ เทคนิคต่างๆจากต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาการฝึก กพร. ได้เป็นอย่างดี

ภัยคุกคาม

-

2.6 กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ (Legal)

โอกาส

-

อุปสรรค

T2 เจื่อนไซสถานการณ์ภัยคุกคามในการส่งมอบการบังคับบัญชาการของเหล่าทัพให้กับ ศบท. อันเป็นสถานการณ์ฝึกหลักนั้นอ้างอิงมาจาก แผนป้องกันประเทศที่เป็นแนวทางการใช้กำลังขั้นต่างๆของกองทัพ ปัจจุบันมีความไม่ทันสมัยเนื่องจากเจื่อนไซสถานการณ์ภัยคุกคามดังกล่าวเป็นกำลังขนาดใหญ่แบบสงครามเย็นที่คาดว่าจะไม่น่าจะเกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน ทำให้ภาพการฝึกไม่มีความสมจริงเท่าใดนัก (LAW)

แนวทางพัฒนาการฝึกกรมกองทัพบไทย

ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์ โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ TOWS Matrix ซึ่งเป็นการต่อยอดมาจาก SWOT Analysis ด้วยการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการฝึกกรมกองทัพบไทย ผลการสังเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.1 การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการฝึกกรมกองทัพบไทย โดยใช้ TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strength) S1, S2, S3, S4	จุดอ่อน (Weakness). W1, W2, W3, W4, W5, W6
โอกาส(O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์แก้ไข (WO)
O1 O2 O3 O4 O5	SO1: Share (S3+ O3: Skill - Social) SO2: Joint (S2 + O5: System - Environmental) SO3 : Support (S1+ O2: Structure - Economic)	WO1: Zoom (W5 + O4 : Skill -Technological) WO2: Plan (W1 + O1: Strategic - Political)
อุปสรรค(T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
T1 T2	ST1: Mindset (S3&W4 + T1: Staff &Skill – Political) ST2: Real (S4 + T1: Style – Strategic)	WT1: Fix Law (W6 +T2: Shared Values +Law) WT2 : Fix Law (W2 +T2 Structure -Law)

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

คำอธิบาย:

Share – สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน

Zoom - ศึกษาติดต่อระยะไกล

Joint - ระบบควบคุมสั่งการร่วมที่ทันสมัย

Plan - สถานการณ์ฝึกที่ทันสมัย

Support - ได้รับการสนับสนุนที่ดี

FixLaw - แก้ไขข้อปฏิบัติการใช้กำลังทัพไทย

Mindset - การหมุนเวียนกำลังพล

Real - พัฒนาแผนที่ใช้ได้จริง

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 1 สามารถสรุปกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการฝึกกรมกองทัพไทย แบ่งเป็น 4 กลยุทธ์ รายละเอียดดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO) การใช้โอกาสเสริมจุดแข็งผลักดันให้เกิดผลลัพธ์สูงสุด

SO1: Share การใช้ข้อดีของศักยภาพกำลังพลที่หลากหลายของเหล่าทัพที่มาทำการฝึก กพร. มาทำการฝึกร่วมกับพลเรือนในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคงจะช่วยพัฒนาความเข้าใจและเติมเต็มศักยภาพให้แก่กัน นอกจากนี้ นอกจากประโยชน์ที่ได้รับด้านความรู้ความเข้าใจแล้ว ยังได้ประโยชน์เกี่ยวกับสายสัมพันธ์ระหว่างกัน (Share) ที่จะเป็นประโยชน์ต่อภารกิจเกี่ยวกับความมั่นคงอื่นๆตั้งแต่ในยามปกติ ในการประสานงานและแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน (Skill-Social)

SO2: Joint การพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมสั่งการและอุปกรณ์เครื่องมือในการฝึกพร้อมโดยแสวงประโยชน์จากการฝึกคอบร้าโกลด์ โดยศึกษาโครงสร้างการควบคุมสั่งการรวมถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมทางเทคนิคเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างเหล่าทัพจากประเทศที่พัฒนาระบบการใช้กำลังที่เป็น (Joint Command) ที่ล้ำสมัยแล้วอย่างสหรัฐฯ (System-Environmental)

SO3: Support มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการฝึก คือ สวฝ.ยก.ทหารที่รับผิดชอบการฝึกมายาวนานอาจใช้โอกาสนี้ในการนำเสนอการฝึก กพร. ให้กับสังคมเพื่อขอการสนับสนุนทางงบประมาณให้ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ (Structure-Economic)

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) การใช้โอกาสในการลดจุดอ่อนเพื่อลดผลกระทบ

WO1: Zoom เพิ่มความรู้ให้กับกำลังพลผู้จัดการฝึกและรับการฝึกผ่านการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้โปรแกรม ZOOM ในการเชิญผู้มีความรู้แต่ไม่สะดวกมาอบรมก่อนการฝึกก่อนเป็นการเตรียมความพร้อมในกำลังพลมีความรู้ที่จำเป็นพื้นฐานก่อนการฝึก รวมถึงรวบรวมเป็น KM ให้ศึกษาได้เองล่วงหน้า (Skill -Technological)

WO2: Plan สถานการณ์ฝึกที่เป็นภัยคุกคามแบบดั้งเดิมไม่สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบภัยคุกคามในปัจจุบัน อาจแก้ไขได้โดยการรับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่ให้ความสนใจก่อนเริ่มวางแผนขั้นตอนการฝึก เพื่อให้ตรงกับเจตนารมณ์ผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะพัฒนาสถานการณ์การฝึกต่อไป (Strategic-Political)

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) การใช้จุดแข็งช่วยลดอุปสรรค

ST1: Mindset ใช้บุคลากรที่หมุนเวียนมาที่ สวฟ.ยก.ทหาร และผู้รับการฝึกจากเหล่าทัพมาทำการฝึกร่วมกันให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการปฏิบัติการร่วมในสถานการณ์โลกยุคปัจจุบัน ในการซึมซับแนวคิดให้กับเหล่าทัพในการเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ในการส่งมอบการบังคับบัญชาให้กับศูนย์บัญชาการทางทหารในสถานการณ์พิเศษอื่นๆ นอกเหนือจากขึ้นป้องกันประเทศที่เป็นสถานการณ์ภัยคุกคามขนาดใหญ่ในแบบสงครามโลก (Staff & Skill - Political)

ST2: Real ใช้จุดแข็งที่การฝึก กพร. เป็นการฝึกที่ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง และมีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาแผนการฝึกให้เกิดประโยชน์สามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของชาติที่เกิดขึ้นจริงได้ (Style – Strategic)

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT) แก้ไขจุดอ่อนเพื่อลดผลกระทบจากอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

WT1: FixLaw เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในการบริหารจัดการฝึกเกี่ยวกับสถานการณ์การฝึกที่สมจริงกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกมีความสนใจและตั้งใจมากขึ้น แนวคิดรวมไปถึงข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังของกองทัพไทยอาจจะต้องมีการทบทวนหรือเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เข้ากับบริบทสภาพภัยคุกคามในปัจจุบัน รวมถึง ความเชื่อมโยงในระดับยุทธศาสตร์หรือรัฐบาลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการฝึกด้วย (Shared Value -Law)

WT2: FixLaw เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างขั้นการเปลี่ยนผ่าน Phase ที่หน่วยรับผิดชอบในการควบคุมบังคับบัญชาคือ ศบท. ที่ปกติไม่ได้มีส่วนในการควบคุมบังคับบัญชาตั้งแต่ขั้นปกติและตอบโต้มาก่อน เนื่องจากข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังกำหนดมาเช่นนั้น ดังนั้น อาจต้องพิจารณาข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังของกองทัพไทยใหม่โดยให้ ศบท.ควบคุมหน่วยตั้งแต่ในยามปกติเฉพาะกรณี ซึ่งก็จะตรงกับหลักนิยมที่ว่าให้เหล่าทัพมีหน้าที่แค่การเตรียมกำลัง โดย ศบท.เป็นหน่วยใช้กำลัง (Structure -Law)

ตารางที่ 3.2 การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาการฝึกกรมกองทัพบกไทย โดยใช้ TOWS Matrix
จำแนกตามปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก		Strategic	Structure		System		Staff	Skill		ShareV	Style
		W1	S1	W2	S2	W3	W4	S3	W5	W6	S4
Politic	O1	Plan									
	T1						Mindset				Real
Economic	O2		Support								
Social	O3							Share			
Technology	O4								Zoom		
Environ	O5				Joint						
Law	T2			FixLaw						FixLaw	

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

คำอธิบาย 1

Share – สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน Zoom - ศึกษาติดต่อระยะไกล
 Joint - ระบบควบคุมสั่งการร่วมที่ทันสมัย Plan - สถานการณ์ฝึกที่ทันสมัย
 Support - ได้รับการสนับสนุนที่ดี FixLaw - แก้ไขข้อปฏิบัติการใช้กำลังทัพไทย
 Mindset – การหมุนเวียนกำลังพล Real - พัฒนาแผนที่ใช้ได้จริง

คำอธิบาย 2 สีที่ใช้จำแนกกลยุทธ์

SO	WO	ST	WT
----	----	----	----

จากตารางที่ 2 หลังจากที่คุณผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยสถานะแวดล้อมภายในและสถานะแวดล้อมภายนอกโดยผ่านการใช้ SWOT Analysis และ TOWS Matrix โดยผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิดการบริหารจัดการแบบ POSDCoRB¹⁵ เพื่อจัดหมวดหมู่สำหรับสรุปรูปแบบและแนวทางพัฒนาการฝึกกรมกองทัพบกไทย รายละเอียดสรุป ดังนี้

แนวทางพัฒนาที่ 1 การพัฒนารูปแบบการวางแผนสถานการณ์ขั้นต้น (Planning)

ประกอบด้วย

1.ปรับปรุงและพัฒนาสถานการณ์การฝึก โดยการรับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่ให้ความสนใจก่อนเริ่มวางแผนขั้นต้นการฝึก เพื่อให้ตรงกับเจตนารมณ์ผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะเริ่มการฝึก (STRATEGIC-POLITICAL) เช่น ฉก.ปป.ร่วม ไชเบอร์ อวกาศ และพลเรือนในกรอบ กอ.รมน.หรือความมั่นคงอื่น ๆ (WO2)

2.ทบทวนและเปลี่ยนแปลงแนวคิดและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังของกองทัพไทยให้เข้ากับบริบทสภาพภัยคุกคามในปัจจุบัน ทั้งนี้รวมถึงความเชื่อมโยงในระดับยุทธศาสตร์หรือรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการฝึกด้วย เพื่อจัดสถานการณ์การฝึกที่สมจริงกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกมีความสนใจและตั้งใจมากขึ้น (WT1)

3.ทบทวนและเปลี่ยนแปลงข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังของกองทัพไทยใหม่โดยให้ ศบท.ควบคุมหน่วยตั้งแต่ในยามปกติ ซึ่งก็จะตรงกับหลักนิยามที่ว่าให้เหล่าทัพมีหน้าที่แค่การเตรียมกำลัง โดย ศบท.เป็นหน่วยใช้กำลัง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างขั้นการเปลี่ยนผ่าน Phase ที่หน่วยรับผิดชอบในการควบคุมบังคับบัญชาคือ ศบท. ที่ปกติไม่ได้มีส่วนในการควบคุมบังคับบัญชาตั้งแต่ขั้นปกติและตอบโต้มาก่อน (WT2)

แนวทางพัฒนาที่ 2 ปรับปรุงระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Organizing) ประกอบด้วย

1.ปรับปรุงระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ADECC ณ ศบท.) ให้ระบบสื่อสารเชื่อมต่อลงไปถึงการแสดงผลภาพสถานการณ์ในระดับยุทธวิธี โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่คือโดรนถ่ายทอดภาพ การริเริ่มจัดตั้ง ADECC ระดับยุทธวิธีในเหล่าทัพให้ประสานงานเชื่อมต่อ และอาจขยายผลทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ได้ (SO2A)

แนวทางพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มความรู้ให้กับกำลังพลผ่านการใช้

เทคโนโลยีและหมุนเวียนกำลังพล(Staffing) ประกอบด้วย

1.จัดอบรมเชิงบรรยายและเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้กับกำลังพล ผู้จัดการฝึก โดยรูปแบบการฝึกทั้งแบบ On Site / Online และนำการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้โปรแกรม ZOOM เป็นต้น ในการเชิญผู้มีความรู้แต่ไม่สะดวกมา

อบรมก่อนการฝึกก่อนเป็นการเตรียมความพร้อมในกำลังพลมีความรู้ที่จำเป็นพื้นฐานก่อนการฝึก รวมถึงรวบรวมเป็น KM ให้ศึกษาได้เองล่วงหน้า (WO1)

2. จัดบุคลากรแบบหมุนเวียนมาที่ สวฝ.ยก.ทหาร และผู้รับการฝึกจากเหล่าทัพมาทำการฝึกร่วมกันให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการปฏิบัติการร่วมในสถานการณ์โลกยุคปัจจุบัน ในการซึมซับแนวคิดให้กับเหล่าทัพในการเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ในการส่งมอบการบังคับบัญชาให้กับศูนย์บัญชาการทางทหารในสถานการณ์พิเศษอื่นๆ นอกเหนือจากขึ้นป้องกันประเทศที่เป็นสถานการณ์ภัยคุกคามขนาดใหญ่ในแบบสงครามโลก (ST1)

แนวทางพัฒนาที่ 4 การพัฒนาสถาปัตยกรรมรูปแบบการสั่งการที่รวดเร็ว (Directing)

ประกอบด้วย

1. เพิ่มศักยภาพเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมสั่งการและอุปกรณ์เครื่องมือในการฝึกโดยแสวงประโยชน์จากการฝึกคอบร้าโกลด์ โดยศึกษาโครงสร้างการควบคุมสั่งการรวมถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมทางเทคนิคเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างเหล่าทัพจากประเทศที่พัฒนาระบบการใช้อำนาจที่เป็น (Joint Command) ที่ล้ำสมัยแล้วอย่างสหรัฐฯ (SO2B)

แนวทางพัฒนาที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานที่มีรูปแบบประสานงาน

ร่วมกันกับทุกหน่วยงาน (Coordinating) ประกอบด้วย

1. พัฒนารูปแบบการฝึก โดยนำข้อดีของศักยภาพกำลังพลที่หลากหลายของเหล่าทัพที่มามีการฝึก กฟร. มาทำการฝึกร่วมกับพลเรือนในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคงจะพัฒนาความเข้าใจและเติมเต็มศักยภาพให้แกกัน นอกจากนี้ นอกจากประโยชน์ที่ได้รับด้านความรู้ความเข้าใจแล้ว ยังได้ประโยชน์เกี่ยวกับสายสัมพันธ์ระหว่างกัน (Share) ที่จะเป็นประโยชน์ต่อภารกิจเกี่ยวกับความมั่นคงอื่น ๆ ตั้งแต่ในยามปกติ ในการประสานงานและแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน (SO1)

แนวทางพัฒนาที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนาแผนการฝึกเพื่อยกระดับการรายงานที่ได้

มาตรฐาน (Reporting) ประกอบด้วย

1. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการฝึกร่วมกองทัพไทยอย่างต่อเนื่อง โดยใช้จุดแข็งที่การฝึก กฟร. เป็นการฝึกที่ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาในระดับสูง และมีการ

เปลี่ยนแปลงตามบริบทความมั่นคงอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาแผนการฝึกให้เกิดประโยชน์สามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของชาติที่เกิดขึ้นจริงได้ (ST2)

แนวทางพัฒนาที่ 7 การสนับสนุนและจัดตั้งงบประมาณเพื่อการฝึกร่วมกองทัพไทย (Budgeting) ประกอบด้วย

1.จัดทำแผนพัฒนา/โครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณเกี่ยวกับการฝึกร่วมกองทัพไทยในรูปแบบบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่ง มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการฝึก คือ สวฝ.ยก.ทหาร ที่รับผิดชอบการฝึกมายาวนานอาจใช้โอกาสนี้ในการนำเสนอการฝึก กฟร.ให้กับสังคมเพื่อขอการสนับสนุนทางงบประมาณให้ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ (SO3)

บทที่ 4

บทอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ ที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ทั้งสามข้อในบทที่ 3 โดยผลลัพธ์ที่ได้ถูกนำมาเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือและชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์หรือความแตกต่าง รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อแนวทางการพัฒนาการฝึกกร่วมกองทัพไทย

แนวทางการพัฒนาการฝึกกร่วมกองทัพไทย **มีความสอดคล้อง**กับแนวคิดการพัฒนาการฝึกควรพิจารณาจัดการฝึกให้เสมือนจริง โดยผสมผสานสิ่งแวดล้อมของการฝึกให้ใกล้เคียงพื้นที่ปฏิบัติการจริงให้มากที่สุดเพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการฝึก⁷ ตามกลยุทธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ ดังนี้

1. จากสภาพและปัญหาในการฝึกกร่วมกองทัพไทยกับเหล่าทัพ พบว่าในการพัฒนาสถานการณ์การฝึก โดยการรับนโยบายจากผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่ให้ความสนใจก่อนเริ่มวางแผนขั้นตอนการฝึก เพื่อให้ตรงกับเจตนารมณ์ผู้บังคับบัญชาก่อนที่จะเริ่มการฝึก เช่น ปรับแก้สถานการณ์ฝึกที่เป็นภัยคุกคามแบบดั้งเดิมไม่สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบภัยคุกคามในปัจจุบัน รวมถึง ความเชื่อมโยงในระดับยุทธศาสตร์หรือรัฐบาลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการฝึกด้วย เป็นต้น **ซึ่งมีความสอดคล้อง**กับแนวทางการพัฒนากำลังทางทหารและการป้องกันประเทศให้พร้อมรองรับความขัดแย้งและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่กระทบต่ออธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ ในนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ(พ.ศ.2566 - 2570)³

2. ในการเปลี่ยนแปลงข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังของกองทัพไทยใหม่ โดยให้ ศบท.ควบคุมหน่วยตั้งแต่ในยามปกติ ซึ่งก็จะตรงกับหลักนิยมที่ว่าให้เหล่าทัพมีหน้าที่แค่การเตรียมกำลัง โดย ศบท.เป็นหน่วยใช้กำลัง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในทีอาจจะเกิดขึ้นระหว่างขั้นการเปลี่ยนผ่าน Phase ที่หน่วยรับผิดชอบในการควบคุมบังคับบัญชาคือ ศบท. ที่ปกติไม่ได้มีส่วนในการควบคุมบังคับบัญชาตั้งแต่ขั้นปกติและตอบโต้มาก่อน

3.การปรับปรุงระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ADECC ณ ศบท.) ให้ระบบสื่อสารเชื่อมต่อลงไปถึงการแสดงผลภาพสถานการณ์ในระดับยุทธวิธี โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ คือ โดรนถ่ายทอดภาพ การริเริ่มจัดตั้ง ADECC ระดับยุทธวิธีในเหล่าทัพให้ประสานงานเชื่อมต่อ และอาจขยายผลทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ได้ **ซึ่งมีความสอดคล้อง** กับหลักนิยามการรบอากาศ - พื้นดิน เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง หรือ Multi domain Operation⁸

4.การส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มความรู้ให้กับกำลังพล ผู้จัดการฝึก ผ่านการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้โปรแกรม ZOOM ในการเชิญผู้มีความรู้แต่ไม่สะดวกมาอบรมก่อนการฝึกก่อนเป็นการเตรียมความพร้อมในกำลังพลมีความรู้ที่จำเป็นพื้นฐานก่อนการฝึก รวมถึงรวบรวมเป็น KM ให้ศึกษาได้เองล่วงหน้า **ซึ่งมีความสอดคล้อง** กับกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (skill) ความสามารถ(ability) และเจตคติ (Attitude) ของบุคลากรอันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น¹²

5.การพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมสั่งการและอุปกรณ์เครื่องมือในการฝึกพร้อมโดยแสวงประโยชน์จากการฝึกคอบร้าโกลด์ โดยศึกษาโครงสร้างการควบคุมสั่งการรวมถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมทางเทคนิคเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างเหล่าทัพจากประเทศที่พัฒนาระบบการใช้กำลังที่เป็นการควบคุมบัญชาการร่วมที่ล้ำสมัยแล้วอย่างสหรัฐฯ **ซึ่งมีความสอดคล้อง** กับหลักพื้นฐานแห่งความพร้อมรบของกองทัพอันหนึ่ง ได้แก่ ยุทธโศภณ ผลที่ได้จะทำให้ทำให้กองทัพร่วมเผชิญกับสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความมั่นคงมีหลากหลาย ภัยคุกคามมีหลายรูปแบบหรือมีความซับซ้อนหลายมิติ วิวัฒนาการของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะทำให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจเกิดขึ้นอย่างมหาศาลส่งผ่านถึงกันได้อย่างกว้างขวางรวดเร็ว เพื่อการตัดสินใจต้องใช้สติปัญญาและวิจารณญาณที่ลึกซึ้งละเอียดรอบคอบ ดังนั้นการสนองยุทธศาสตร์ชาติด้านการป้องกันประเทศจะเกิดประสิทธิผลขึ้นการเร่งพัฒนาระบบของกองทัพอให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล¹³

6.การใช้ข้อดีของศักยภาพกำลังพลที่หลากหลายของเหล่าทัพที่มาทำการฝึก กพร.มาทำการฝึกพร้อมกับพลเรือนในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคง จะช่วยพัฒนาความเข้าใจและเติมเต็มศักยภาพให้แก่กัน ทั้งนี้ นอกจากประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านความรู้ความเข้าใจแล้ว ยังได้ประโยชน์เกี่ยวกับสายสัมพันธ์ระหว่างกันที่จะเป็นประโยชน์ต่อภารกิจเกี่ยวกับความมั่นคงอื่นๆตั้งแต่ในยามปกติ ในการประสานงานและแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน **ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ 21** คือ ความสามารถและทักษะทางสังคมที่ช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ผู้นำทางทหารสามารถปกครองบังคับบัญชา มีอิทธิพลในการจูงใจเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมมือปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงด้วยความศรัทธา ประกอบด้วย ความสามารถทำงานเป็นทีมและการสร้างพันธมิตร คือ การแสดงออกในการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายในและภายนอกกองทัพได้เป็นอย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์และมีการสื่อสารที่รอบด้าน แสวงหาเครือข่าย ความร่วมมือด้านความมั่นคง⁹

7. การใช้จุดแข็งที่การฝึก กพร.เป็นการฝึกที่ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง และมีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทความมั่นคงอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาแผนการฝึกและขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของชาติที่เกิดขึ้นจริงได้ **ซึ่งมีความสอดคล้องกับ** การเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกของหน่วย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ ในการวางแผน การจัดการฝึก การดำเนินการฝึก การทบทวนการฝึก สำหรับการปฏิบัติการทุกรูปแบบเกี่ยวกับการสงคราม โดยมุ่งเน้นให้สามารถตอบสนองต่อการดำเนินนโยบายตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติที่มีความหลากหลายสามารถดำรงสภาพการปฏิบัติการในสถานะที่ต้องมีการปฏิบัติการที่ยาว นานได้ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการร่วม หรือ การปฏิบัติการผสม เน้นการเตรียมความพร้อมของกำลังเตรียมพร้อมตามแผน ทั้งแผนป้องกันชายแดน แผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันประเทศในทุกระดับ¹¹

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

งานวิจัยนี้เป็นการอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในมุมมองที่เป็นภาพกว้าง เพื่อให้เข้าใจการได้มาซึ่งคำตอบโดยเป็นความต้องการการศึกษา ปัญหาจากปรากฏการณ์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วทบทวนแนวคิด วรรณกรรม ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้วหาคำตอบ โดยการวิเคราะห์จาก แนวคิด วรรณกรรม ข้อเท็จจริง ที่ศึกษาผ่านมา และดำเนินการสัมภาษณ์บุคคลที่มีประสบการณ์ รวมถึง การใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อให้ได้รูปแบบแนวทางการพัฒนาต่อที่มาจากปัญหาที่งานวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษา

1.สภาพแวดล้อมและปัญหาในการฝึกพร้อมกองทัพไทย

จากการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการฝึกพร้อมของกองทัพไทย พบว่ายังมีข้อจำกัดในหลายด้าน โดยเฉพาะในเรื่องระบบเชื่อมโยงข้อมูล และการรับรู้ภาพสถานการณ์ร่วมกัน ในทุกมิติและทุกระดับการรบ แนวทางและหลักนิยมนด้านการปฏิบัติการพิเศษ การฝึกด้านไซเบอร์และอวกาศ รวมถึงแผนการดำเนินงานร่วมกับเหล่าทัพอื่น ยังขาดความสอดคล้องและทันสมัย นอกจากนี้ โครงสร้างการฝึกของหน่วยบัญชาการหลัก เช่น ศบท. ยังไม่เคยได้รับการฝึกในระดับการป้องกันประเทศอย่างเต็มรูปแบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลต่อความพร้อมและประสิทธิภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงาน การฝึกของเหล่าทัพยังจัดขึ้นต่างห้วงเวลา ทำให้ไม่สามารถจำลองภาพรวมของการใช้กำลังขนาดใหญ่ได้อย่างสมจริง อีกทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้ไม่สามารถครอบคลุมการฝึกของทุกหน่วยได้อย่างทั่วถึง

ในส่วนของผู้เข้ารับการฝึก ยังมีความรู้และความเข้าใจไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในบริบทของสถานการณ์การฝึกที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามลักษณะของสงครามลูกผสม (Hybrid Warfare) ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการฝึกแบบดั้งเดิม ขณะที่การฝึกในภารกิจอพยพคนไทยจากต่างประเทศ ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน และขาดการบูรณาการ

ระหว่างหน่วยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ การกำหนดกรอบเวลาและสถานที่ฝึกยังไม่เหมาะสม ส่งผลต่อการบริหารจัดการ และอาจกระทบต่อการกิจปกติของแต่ละหน่วย ขณะเดียวกัน การฝึกในมิติกิจการพลเรือนยังขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่น รวมถึงขาดการฝึกแบบบูรณาการร่วมกับภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่อง ท้ายที่สุดยังไม่มีการนำผลการฝึกไปใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาด้ว้นบำเหน็จ ความก้าวหน้าหรือแรงจูงใจอื่น ๆ ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมฝึกบางส่วนขาดความกระตือรือร้น และไม่ได้มีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพอย่างแท้จริง

2. ปัจจัยและผลกระทบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ กับการฝึกร่วมกองทัพไทย

จากการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร โดยใช้กรอบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวทาง SWOT ร่วมกับเครื่องมือ 7S และ PESTEL พบว่าการฝึกร่วมของกองทัพไทยยังมีทั้งโอกาส ข้อจำกัด และผลกระทบในหลายมิติ ดังนี้

ในด้านสภาวะแวดล้อมภายในองค์กร แม้จะมีจุดแข็ง เช่น การมีโครงสร้างหน่วยงาน และแผนการฝึกที่ชัดเจน ระบบสื่อสารที่ทันสมัย และได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชา ระดับสูง แต่ยังมีข้อจำกัดสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะในด้านยุทธศาสตร์และรูปแบบการฝึกที่ยึดแนวความคิดการรับมือภัยคุกคามแบบดั้งเดิม ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทภัยคุกคามยุคใหม่ รวมถึงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของ ศบท. ที่มีขอบเขตจำกัดในยามปกติ ทำให้ขาดการฝึกและประสานงานร่วมกับเหล่าทัพอย่างต่อเนื่อง ระบบการทำงานยังขาดกลไกในการนำผลการประเมินไปใช้ในการให้คุณให้โทษบุคลากร ส่วนในด้านบุคลากรพบว่า โครงสร้างอัตรากำลังเป็นแบบหมุนเวียน ทำให้ขาดความต่อเนื่องและความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ขณะที่ทัศนคติของบางหน่วยต่อการฝึกยังไม่เห็นความสำคัญมองว่าการฝึกไม่ใช่สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเพราะรูปแบบการฝึกในลักษณะสงครามขนาดใหญ่ไม่น่าจะเกิดขึ้นจริงในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้กำลังพลที่ส่งเข้าร่วมฝึกมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม หลายหน่วยไม่สามารถส่งกำลังพลหลักมาเข้าร่วมได้ และขาดกลไกให้คุณให้โทษที่เป็นรูปธรรมจากกองอำนวยการฝึก

ในด้านสภาวะแวดล้อมภายนอกพบว่ามีโอกาสสำคัญจากการสนับสนุนเชิงนโยบาย ระดับสูง การได้รับจัดสรรงบประมาณลำดับต้น ๆ ตลอดจนการสนับสนุนจากหน่วยงาน

พลเรือน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่สามารถนำมาเสริมศักยภาพการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระบบอำนวยการยุทธ์ การเรียนออนไลน์และอุปกรณ์ฝึกยุคใหม่ สามารถใช้การฝึกคอบร้าโกลด์ เป็นอีกหนึ่งโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้การฝึกจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านกรอบกฎหมาย โดยเฉพาะแผนป้องกันประเทศที่ใช้เป็นแนวทางการฝึก ยังอิงกับแนวคิดภัยคุกคามแบบสงครามขนาดใหญ่ซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทภัยคุกคามปัจจุบัน ส่งผลต่อความสมจริงและประสิทธิภาพของการฝึก

3.แนวทางการฝึกร่วมกองทัพไทย

เป็นการนำเอาข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยและผลกระทบในด้านต่าง ๆ นำมาการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยใช้ SWOT Analysis และ TOWS Matrix ตามลำดับ สรุปเป็นแนวทางการฝึกร่วมกองทัพไทย 7 แนวทาง ตามหลักการแนวคิดการบริหารจัดการแบบ POSDCoRB¹⁵ ดังนี้

แนวทางพัฒนาที่ 1 การพัฒนารูปแบบการวางแผนสถานการณ์ขั้นต้น (Planning) ประกอบด้วย (1) ปรับปรุงและพัฒนาสถานการณ์การฝึกให้สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบภัยคุกคามในปัจจุบัน ทันสมัย และเป็นไปได้จริง (2) ทบทวนและเปลี่ยนแปลงแนวคิดและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังของกองทัพไทย และ (3) ทบทวนและเปลี่ยนแปลงข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้กำลังของกองทัพไทยใหม่

แนวทางพัฒนาที่ 2 ปรับปรุงระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Organizing) ประกอบด้วย (1) ปรับปรุงระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ADECC ณ ศบท.) ให้ระบบสื่อสารเชื่อมต่อลงไปถึงการแสดงผลภาพสถานการณ์ในระดับยุทธวิธี โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่คือโดรนถ่ายทอดภาพ รวมถึง การริเริ่มจัดตั้ง ADECC ระดับยุทธวิธีในเหล่าทัพให้ประสานงานเชื่อมต่อกันได้

แนวทางพัฒนาที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มความรู้ให้กับกำลังพลผ่านการใช้เทคโนโลยีและหมุนเวียนกำลังพล (Staffing) ประกอบด้วย (1) จัดอบรมเชิงบรรยายและเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้กับกำลังพล ผู้จัดการฝึก โดยรูปแบบการฝึกทั้งแบบ On Site / Online และการนำเทคโนโลยีมาใช้ และ (2) จัดบุคลากรแบบหมุนเวียนมาดำรงตำแหน่งอัตราหมุนเวียน และผู้เข้ารับการฝึกจากเหล่าทัพ

มาทำการฝึกร่วมกันให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการปฏิบัติการร่วมในสถานการณ์โลกยุคปัจจุบัน ในการซึมซับแนวคิดให้กับเหล่าทัพในการเปลี่ยนกรอบความคิดในการส่งมอบการบังคับบัญชาให้กับศูนย์บัญชาการทางทหารในสถานการณ์พิเศษอื่น ๆ นอกเหนือจาก ชั้นป้องกันประเทศที่เป็นสถานการณ์ภัยคุกคามขนาดใหญ่ในแบบสงครามโลกเดิม

แนวทางพัฒนาที่ 4 การพัฒนาสถาปัตยกรรมรูปแบบการสั่งการที่รวดเร็ว (Directing) ประกอบด้วย (1) เพิ่มศักยภาพเกี่ยวกับรูปแบบการควบคุมสั่งการและอุปกรณ์เครื่องมือในการฝึกเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างเหล่าทัพจากประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสหรัฐฯ

แนวทางพัฒนาที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานที่มีรูปแบบประสานงานร่วมกันกับทุกหน่วยงาน (Coordinating) ประกอบด้วย (1) พัฒนารูปแบบการฝึก โดยนำข้อดีของศักยภาพกำลังพลที่หลากหลายของเหล่าทัพที่มามีการฝึก กพร.มาทำการฝึกร่วมกับพลเรือนในหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานความมั่นคงจะช่วยพัฒนาความเข้าใจและเติมเต็มศักยภาพให้แก่นัก และเพื่อประโยชน์สายสัมพันธ์ระหว่างกัน (Connection) ที่จะเป็ประโยชน์ต่อภารกิจเกี่ยวกับความมั่นคงอื่น ๆ ตั้งแต่ในยามปกติในการประสานงานและแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน

แนวทางพัฒนาที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนาแผนการฝึกเพื่อยกระดับการรายงานที่ได้มาตรฐาน (Reporting) ประกอบด้วย (1) ปรับปรุงและพัฒนาแผนการฝึกกรมกองทัพอไทยอย่างต่อเนื่อง โดยใช้จุดแข็งที่การฝึก กพร.เป็นการฝึกที่ได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชาระดับสูง และมีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทความมั่นคงอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาแผนการฝึกให้เกิดประโยชน์สามารถประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของชาติที่เกิดขึ้นจริงได้

แนวทางพัฒนาที่ 7 การสนับสนุนและจัดตั้งงบประมาณเพื่อการฝึกกรมกองทัพอไทย (Budgeting) ประกอบด้วย (1) จัดทำแผนพัฒนา/โครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณเกี่ยวกับการฝึกกรมกองทัพอไทยในรูปแบบบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ปัจจัยและแนวทางการความสำเร็จจะเห็นว่านโยบายการสั่งการของ ผบช.มีผลมาก โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับเหล่าทัพ เพราะแต่ละหน่วยรวมถึงหน่วยงานความมั่นคงอื่นๆ นอกกองทัพจะมีความเป็นตัวตนสูงไม่รับคำสั่งจากหน่วยการจัดการฝึก จะอ้างมีภาระงานมาก จนเมื่อผู้บังคับบัญชาระดับสูงสั่งการและประสานไป ทุกหน่วยจึงให้ความร่วมมือ

1.2 แนวทางการสำเร็จที่อาจจะเอื้อต่อการพัฒนาการฝึกจะสัมพันธ์กับระบบงานปกติในการใช้กำลังของเหล่าทัพและทัพไทย เช่น การลดตัวตนและอัตราของเหล่าทัพโดยไม่ให้กระทบกับงบประมาณที่หน่วยเคยได้รับ วิธีที่ง่ายที่สุดที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ดี ได้แก่การลดอัตราของเหล่าทัพ เช่น การเปลี่ยนชื่อ ศปก.ทบ. ศปก.ทร. ศปก.ทอ. เป็น ศบท.(ทบ.) ศบท.(ทร.) ศบท.(ทอ.) โดยให้แต่ละเหล่าทัพยังมีที่ตั้งและงบประมาณที่เดิม โดยใช้เทคโนโลยีประชุมทางไกลเชื่อมโยงให้เหมือนอยู่ใน ศบท.เดียวกันตั้งแต่ในยามปกติ โดยยามปกติให้ ศบท.(เหล่าทัพ)ดำเนินการตามปกติ โดย ศบท.ใหญ่มีหน้าที่แค่ติดตามสถานการณ์ เมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตที่ บก.ทบ.หรือ ศบท.จะต้องลงไปควบคุมและสั่งการ(ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนโต้ตอบหรือป้องกันประเทศหรือไม่ หรือตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงของ กรณีการจัดตั้งกลไกอำนวยการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน (ปชด.) โดยกำหนดจุดตกลงใจในการเปลี่ยนชั้น(การบังคับบัญชา) ตามการลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่จะสัมพันธ์กับกลางที่จะสนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากงบประมาณที่เหล่าทัพเคยได้รับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลที่ได้รับมาจากผู้จัดการฝึกในหน่วย บก.ทบ. และ ทร.เป็นหลัก ยังไม่ได้รับฟังมุมมองจากผู้ปฏิบัติงานใน ศปก.ทบ. และ ศปก.ทอ.ซึ่งอาจจะให้มุมมองและแนวคิดที่แตกต่างออกไป ดังนั้น ควรมีการสัมภาษณ์หน่วยงานในส่วนดังกล่าว ในการวิจัยครั้งต่อไป

2.2 เนื่องจาก ในการวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งเน้นเฉพาะปัจจัยที่ตรงตามทฤษฎี (โลกสีขาว) เท่านั้น แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น งบประมาณของแต่ละเหล่าทัพ และของ บก.ทท.ที่เป็นปัจจัยซ่อนเร้นสำคัญ ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ในประเด็นเกี่ยวกับข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการฝึกซ้อมกองทัพอไทย รวมทั้ง การติดตามและประเมินผลการฝึกซ้อมกองทัพอไทย ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงพัฒนารูปแบบ สถานการณ์ที่ใช้สำหรับฝึกโดยเปรียบเทียบประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Research and Development) เพิ่มเติม เพื่อให้มีสารสนเทศที่หลากหลายแง่มุมสำหรับนำมา ประกอบการพิจารณาการพัฒนาแนวทางฝึกซ้อมกองทัพอไทย ให้มีความน่าเชื่อถือ และถูกต้อง แม่นยำ รวมทั้ง ทำการศึกษาวิสัยทัศน์ ทศนคติ ภาวะผู้นำของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของ กองทัพ และระดับผู้ปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ที่มีอำนาจ หรือส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนา แนวทางฝึกซ้อมกองทัพอไทยมีข้อมูลประกอบสำหรับการวางแผน บริหารจัดการเรื่อง ดังกล่าวนี้อต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580, (ฉบับราชกิจจานุเบกษา) กรุงเทพฯ; 2561
2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ; 2561
3. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2562 -2565) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ; 2560
4. แผนป้องกันประเทศด้านตะวันตก (แผนนเรศวร) ; 2566
5. สรุปผลการฝึก การฝึกกร่วมกองทัพไทย 2566 ; 2566
6. สรุปผลการฝึก การฝึกกร่วมกองทัพไทย 2567 ; 2567
7. Training Exercise, FM 7-0 TRAINING, JUNE 2021
8. กองทัพบก. นโยบายการฝึกศึกษาของ ทบ. ไปสู่การปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 12 เมษายน 2566]. เข้าถึงได้จาก : <https://rta.mi.th/นโยบายการฝึกศึกษาของ-ทบ>
9. พันโทหญิง อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์. เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติ ในศตวรรษที่ 21, 2550
10. มลธิดา อุบลรัตน์. เรื่อง การวางกลยุทธ์เพื่อพัฒนาองค์กรที่มีประสิทธิภาพ , 2565
11. พันเอก กฤษฎา ม่วงมณี. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการฝึกของกองพลทหารม้าที่3, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการทัพบก, 2566
12. ชูชัย สมितिไกร. การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544
13. อีระชัย แสนสะสม, พันเอก, 2549, การจัดการฝึกและทดสอบแผนป้องกันประเทศ และการปฏิบัติในพื้นที่ส่วนหลัง, เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยการทัพบก.
14. นาวาเอกชูพงษ์ คำเงิน. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการฝึกกร่วมกองทัพ ไทย. ผช.ผอ.กกผ.สวผ.ยก.ทหาร. กรุงเทพมหานคร ; 31 มีนาคม 2568
15. หลักการบริหาร POSDCoRB, พะยอม วงศ์สารศรี, 2543

ภาคผนวก

ผนวก ก ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

การสัมภาษณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกกรมกองทัพบกไทย
นาวาเอกชูพงษ์ คำเงิน ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองการฝึก สำนักงานวางแผนการฝึก
ร่วมและผสม กรมยุทธการทหาร
สัมภาษณ์ เมื่อ 31 มีนาคม 2568

ถาม ในการฝึกกรมกองทัพบกไทยท่านคิดว่าอะไร คือ สภาพปัญหา ปัจจัยและแนวทางแห่งความสำเร็จ

ตอบ สภาพและปัญหาปัจจุบันส่วนหนึ่งเกิดจากแนวคิดขีดความสามารถของศูนย์บัญชาการทางทหาร (ศบท.) คือการอำนวยความสะดวกร่วมกับเหล่าทัพ ปกติตามวงรอบการฝึกจะแบ่งเป็น Light year (ฝึกทำแผน โดย กองแผนร่วม สำนักนโยบายและแผน กรมยุทธการทหาร) และปี Heavy year (ฝึกอำนวยความสะดวก โดย ศบท.) แต่ที่ผ่านมาไม่เคยรับการฝึกเต็มรูปแบบในขั้นต่อบัณฑิตและขั้นป้องกันประเทศเลย ในอดีตที่ผ่านมาประสบการณในขั้นปกติ มากที่สุดแค่ห้วงโควิด-19 เมื่อเชิญมาร่วมการฝึกก็จะอ้าง คนไม่พอ ไม่มีความรู้ ทำไม่เป็น เช่นเดียวกับ ศปท.ทบ. ซึ่งที่ผ่านมาไม่รับเรื่องนี้เลย เพราะยามปกติก็มีหน้าที่แค่รวบรวมข้อมูลโดยให้ ศปท.ทบ.ทำงานเป็นแกนหลัก แตกต่างกับ ศปท.ทร.กับ ศยท.ทอ.ที่มีการฝึกอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีปัญหาในภาพรวมของทักษะความชำนาญ อีกปัญหาหนึ่งคือการฝึกกรมกองทัพบกขาดการบูรณาการห้วงเวลาการฝึกให้ตรงกับห้วงเวลาการฝึกของเหล่าทัพ เพื่อให้ประหยังบประมาณ(ใช้งบประมาณตามระบบงบประมาณเดิม) แต่จัดให้มาฝึกในห้วงเวลาเดียวกัน เพื่อให้ ศบท.สามารถเห็นภาพการปฏิบัติของเหล่าทัพอย่างใกล้เคียงความเป็นจริง หรือการใช้งบประมาณใหญ่ของเหล่าทัพ ในห้วงเวลาเดียวกันดังกล่าว เนื่องจากเดิมการฝึกนี้ใช้งบประมาณของ บก.ทบ.เป็นหลักโดย บก.ทบ.โอนงบให้หน่วยรองเหล่าทัพฝึกได้จำนวนจำกัดแค่บางส่วน ทำให้ไม่เห็นภาพเต็มในการฝึกทุกระบบปฏิบัติการ ปัจจัยและแนวทางความสำเร็จ จากประสบการณ์จะเห็นว่านโยบายการสั่งการของ ผบช.มีผลมาก โดยเฉพาะการทำงานร่วมกับเหล่าทัพ เพราะแต่ละหน่วย รวมถึงหน่วยงานความมั่นคงอื่นๆ นอกกองทัพจะมีความเป็นตัวตนสูง ไม่รับคำสั่งจากหน่วยการจัดการฝึก จะอ้างมีภาระงานมาก จนเมื่อ ผบ.ทสส.สั่งการและประสานไป ทุกหน่วยจึงให้ความร่วมมือ แนวทางความสำเร็จที่อาจจะเอื้อต่อการ

พัฒนาการฝึกหัดจะสัมพันธ์กับระบบงานปกติในการใช้กำลังของเหล่าทัพและทัพไทย เช่น การลดตัวตนและอัตราของเหล่าทัพโดยไม่ให้กระทบกับงบประมาณที่หน่วยเคยได้รับ (สำคัญที่สุด) วิธีที่ง่ายที่สุดที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ดี ได้แก่การลดอัตราของเหล่าทัพ เช่น การเปลี่ยนชื่อ สปก.ทบ. สปก.ทร. สปก.ทอ. เป็น ศบท.(ทบ.) ศบท.(ทร.) ศบท.(ทอ.) โดยให้แต่ละเหล่าทัพยังมีที่ตั้งและงบประมาณที่เดิม โดยใช้เทคโนโลยีประชุมทางไกลเชื่อมโยงให้เหมือนอยู่ใน ศบท.เดียวกันตั้งแต่ในยามปกติ โดยยามปกติให้ ศบท.(เหล่าทัพ) ดำเนินการตามปกติ โดย ศบท.ใหญ่มีหน้าที่แค่ติดตามสถานการณ์ เมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตที่ บก.ทท.หรือ ศบท.จะต้องลงไปควบคุมและสั่งการ(ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนโต้ตอบหรือป้องกันประเทศหรือไม่ หรือตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงของ กรณีการจัดตั้งกลไกอำนวยการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน: ปชด.) โดยกำหนดจุดตกลงใจในการเปลี่ยนชั้น(การบังคับบัญชา) ตามการลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่จะสัมพันธ์กับงบกลางที่จะสนับสนุนภารกิจนอกเหนือจากงบประมาณที่เหล่าทัพเคยได้รับ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก เอกศิษฐ์ พุทธิกุล

วัน เดือน ปีเกิด 17 กันยายน 2525

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2547	วิทยาศาสตรบัณฑิต(วิทยาการคอมพิวเตอร์) โรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2552	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2556	Air Defense Artillery Captains Career Course, Fort Sill, USA
พ.ศ. 2561	Master of Information Systems, University of Wollongong, Australia

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2551 - 2553	ผู้บังคับหมวด กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2556 - 2557	นายทหารยุทธการกองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 5 กรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 1
พ.ศ. 2562 - 2563	หัวหน้าฝ่ายกำลังพล กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน
พ.ศ. 2563 - 2564	หัวหน้าฝ่ายยุทธการ กองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน
พ.ศ. 2564 - 2565	ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 7 กรมทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานที่ 1

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการ กองการฝึกพร้อมและผสม สำนักวางแผนการฝึกพร้อมและผสม กรมยุทธการทหาร
----------------------	--

